

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Qvi ... Illas Omnes Complectitvr Historias, Qvæ Post Secvndam Sex
Tomorvm Editionem ...

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 ZV 1269

XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77432)

DE IORDANO DOMINICANO

71

sent, ad eò terrii sunt, vt nihil ausi, inanes ad Quintianum redierint. Inreca Fusca & Maura, quæ hæc acceperant, ad eundem Quintianum, seque Christianas profiterentur. Adductum Syroum patrem cum Quintianus interrogaret, cur filiam Christianam esse sit passus, ipseque id se inuito ab ea factum respondisset, adiectis testibus, qui referrent, quibus eam, ob id, poenis affecisset: Fusca & Mauram, deorum religionem falsam spernentes, verberibus affectas innumeris, iubet in teterimū carcerem contrudi. Vbi cum dies aliquot acerbè vixissent, Quintiani iussu, extra urbem, Fusca, gladio in latus infixio, cum antea cælitus emissa vox illam esset ad necem fortiter ferendam hortata, confoditur.

Flagellatur. Gladio cæcè foditur.

Maura nutrix, cadaueri, quod assidue amplexabatur, illachrymans, rogata carnificem, vt se eadē ratione gladio confoderet, illā insecuta est. Cadauera ab Christianis nauis noctū rapta, ad Sabratam prouincia Tripolitana urbem importata, pulcherrimo sepulcro condita. Multis deinde post annis, cum eam ciuitatem piratæ depredati essent. Vitalis cuius Venetus ad urbem desertam, diuino afflatus spiritu, ad nauigans, ad Torcellum Veneriarum infulam, ea inuexit: vbi nunc honorificentissimo templo ac sepulcro religione summa ab incolis venerantur. Hæ mulierum sanctissimarum neces contigerunt non antè multo, quam Dècius tot scelerum daturus poenas, vnacum filio, quem Cæsarem designauerat, trucidatur.

Item S. Maura.

Trāstatis carum.

Passionis tempus.

VITA SANCTORVM ADERITI ET ELEUCHADII ARCHIEPISCOPORVM RAUENNATVM, EX primo libro historiae Rauennatum Hieronymi Rubei viri doctissimi.

SANCTVS Apollinaris Rauennatum Apostolus, diuinitus factus certior fore, vt breui Rauenna exularet, ac subita opprimeretur calamitate, Capiteq; oppugnaretur: nè Rauennatem Ecclesiam absque pastore relinqueret, duodecimo postquam accesserat anno, sacerdotes binos instituit, Aderitum & Calocerum: Diacones verò, Martianū virum nobilissimum, & Eleuchadium summum philosophum. Cetero igitur Apollinare, peractisque in funere sacris, cū Christiani omnes successorem electuri conuenissent, ignaris incertisque illis quem tanto viro sufficerent, omnibus fermè id reuentibus, quod se tanto muneri impares faterentur, è caelo columba descendens, Aderiti sacerdotis sanctissimi capiti incubuit: quapropter continuo clamare omnes Deum commostrasse quem eligerent Archiepiscopum. Itaque omnium cōsensu prouinciam Archiepiscopatus suscepit Aderitus, vir Græcus, sub id fere tempus, quo Titus, Vespasiano patre in villa circa Sabinos, ventris profluuiio, nono anno Imperij mortuo, solus Imperium administravit.

14. Februarii.

S. Aderitus ordinatur sacerdos. al. * Elocadium.

Per columbā eligitur a deo Archiepiscopus Rauennas.

Aderitus igitur, perfunctus absoluti optimique Antistitis omnibus muneribus, cum multos ad verum Dei cultum ab falsa deorum religione auocasset, moritur quinto Calendas Octobris: sepultura traditus in oppido Classense, eo loco, quo deinde non multo post diuo Probo templum est edificatum, circiter annum Domini centesimum.

Sancti obit.

Aderito mortuo cum Rauennates conuenissent de Antistite eligendo tractaturi, Deumque precarentur, vellet cum eligi, qui populo ex diuina sententia præesset, statim, vti in Aderito cōrigerat, descendens columba de caelo, capiti incubuit Eleuchadij viri Græci, summiq; philosophi, quem iam Apollinaris sacris initiarar. Hic Græcè Latineq; doctus, interpretatus est grauissimè ex diuinis libris complures: elegantissimeque conscripsit de Christi conceptu atque ortu ex virgine deque ipsius necè: quæ omnia iniuria temporum exhaustit. Petrus Damianus, qui hunc miris extollit laudibus, scribit summa fuisse pietate, atque ita virtutibus floruisse, vt in humano corpore vitam cælestem ac diuinam imitaretur. Anno duodecimo supra centesimum ab Christi ortu, sexto decimo Calendas Martias obiit. Sepultus extra muros Classis: vbi non multo post edificatum est eius nomini templum, quod Petri Damiani tempore adhuc extabat, in eoque anniuersaria sacrificia.

S. Eleuchadium in locū Aderiti Dei electione substituitur.

Quæc fuit sancti. Obiit.

72
 Translatio eius. fiebant, Eius ossa deinde ab Astulpho Longobardorum Rege Ticinum translata sunt, & in diui Michaëlis posita. In cuius templi libro quodam, ubi de reliquijs Diuorum, quæ ibidem locatæ sunt, fit mentio, hæc de Eleuchadij leguntur: A parte dextra, in cornu ipsius templi est corpus sancti Eleuchadij Archiepiscopi Rauennatis, qui dum ob philosophiam, cuius erat peritissimus, fidem Christi studiosissime impugnaret, tandem superatus & conuersus est à beato Apollinari, discipulo Principis Apostolorum, & cælestis clauigeri Petri: qui post eiusdem conuersione de fide Christi mirabiliter, scripsit & disputauit, adeo vt tempore suo appellaretur hæreticorum metus, & primus in Italia ordinauit officium nocturnum pariter & diurnum, solenniter distinguendo libros noui & veteris testamenti, vt hodie per totam Ecclesiam leguntur in matutinis: & Rauenna huc translatum fuit per Christianissimum Imperatorem Constantinum, natum sanctæ Helenæ qui hanc Basilicam fundauit, anno natiuitatis Domini CCCXV. propter gloriosum triumphum, quem tunc obtinuit contra Gallicos, Imperium non verentes, precibus signi feri sancti Michaëlis. Hæc ibi.

SERMO BEATI PETRI DAMIANI
 OSTIENSIS EPISCOPI, IN FESTIUITATE EIVSDEM
sancti Eleuchadij Episcopi.

SURIUS

alter
 domus
 RVIII
 5

14. Febru.

Prou. 10. 15

Iohan. 5.

Tres præcipui S. Petri discipuli.

S. Eleuchadius per S. Apollinarem conuertitur ad Christum.

1 Cor. 1.

1 Cor. 2. Act. 17.

MODIerna festiuitas, fratres charissimi, geminum sanctę deuotioni vestrę, immo nostrum gaudiū cumulat: quia dum venerandi Confessoris Eleuchadij solennia celebramus, necessario Apollinaris ad memoriam præclara gesta reducimus. Quia enim, vt Salomon ait, Gloria patris est filius sapiens: sic alterius causa pendet ex altero, vt quisquis vnus laudes digne retulerit, alterius etiam in ligno præconium tacere non possit. Et quia Veritas dicit, Non potest filius facere, nisi quod videret patrem facientem: sic iste beatus alumnus subsecutus est paternæ vestigia, ita veræ fidei prædicando rectã tenuit lineã sic religiosè viuendo sancto præceptori consonã exhibuit clientelam, vt ei meritò succederet, in regimen, cuius imitator extiterat sanctitate. Sicut enim beatus Petrus princeps Apostolici senatus, tres inter ceteros eminentiores cognoscitur habuisse discipulos, primum videlicet Linum, secundũ Clementē, tertium Clementē, qui sibi postmodum in Pontificatus arce per ordinem successerunt: ita nihilominus & beatus Apollinaris, quatuor egregios discipulos habuit, post felicem martyrij sui gloriam sibi in Ecclesiastico regimine succedentes Ad eritum scilicet, & beatum hunc, cui præfens sermo famulaturus est, Eleuchadium, subinde Martianum, postremo Calocerum.

Erat autē Eleuchadius iste philosophus, sicut in ipsa beati magistri eius narratur historia. Superata est ergo sapientia Platonis à discipulo piscatoris. Misit rete verbi in profundam salsuginē maris Rauennatis, & magnam auratã ad fidei litus traxit. Porro cuius magister olim nouerat tanta per stagna nauiculam regere, discipulum docuit cum arguta dialecticorum versutia disputare: docuit, inquam discipulum acris ingenij & acutę facundię homines simplici sermone concludere, quia ad includendos per profunda pelagi pisces, vilia consueuerat retia subnodare. Planè postquam nauicularius pelagi clauicularius constitutus est cæli, discipuli piscatorũ magistri facti sunt oratorum, & sapientia mudi victa est à simplicitate Christi. Quia enim, vt ait Apostolus, non cognouit mundus per sapientiam Deum, placuit Deo per stultiam prædicationis saluos facere credentes. Hac simplicitate Paulus, qui se indicat inter Corinthios nihil scire, nisi Christum Iesum, & hunc crucifixum, superauit Dionysium A reopagitam apud Athenas. Hac simplicitate cõclulsit beatus Apollinaris Eleuchadium philosophum in vrbe Rauenna: qui & ipse consultus de curationum peritia, respondit nihil se scire sine nomine Iesu. Veruntamē vtri que huic prudenter simplici beatus Petrus sapientię testimonium perhibet. nam de Pau.

de Paulo ait: Sicut charissimus frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis. Apollinari vero dicit: Ecce eruditus es de omnibus, quae fecit Iesus. Nam qui Deo sapientes erant, mundo se velut fatuos exhibebant. Stulta siquidem mundi elegit Deus, ut confunderet sapientes. 1. Pet. 3. 1. Cor. 2.

Atque ut magis stupeas, ipsos imperite sapientes a vano superbae sapientiae tumore deiecit, ac deinceps in auctoritate liberae prae-dicationis et exiit, ut id ipsum postmodum constanter adstruerent, quod anxiebat antea crudeliter impugnare. Quod Moyses tunc mystice figuravit, cum arripens vitulum aureum igne combussit, ad pulverem usque contriuit, fluctibusque conspergens Israeliticum ex eo populum propitauit. Quid est enim per figuram vitulus ille constans, nisi corpus diaboli? Homines scilicet in omnibus gentibus perfidia simul & idololatriae errore decepti, ac sub ipso suo pestifero capite tanquam diuersa membra, sacrilega conspiratione coniuncti, super quos nimirum ille nequitiae spiritus, velut auctor, praesidens inlenter erigitur, & tanquam caput per tyrannidem suo corpori dominatur? Aureus autem vitulus fuisse describitur, quia videtur idololatriae ritus velut a sapientibus institutus. Auro quippe sapientia designatur, sicut per Salomonem dicitur: Theaurus desiderabilis in ore sapientis. Aureus itaque fuit vitulus, quia mundi sapientes ante nouae gratiae fidei daemonaecae culturae fuisse probantur auctores. De quibus nimirum dicit Apostolus. Quia cum cognouissent Deum, non sicut Deum glorificauerunt, aut gratias egerunt, sed euauerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum: dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt, & mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei, in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum, & serpentium. Per hanc itaque vesanae sapientiae vanitatem poetae, philosophi, magi, siderum rimatores, omniumque disciplinarum liberalium instructi peritia, prodigiosa daemoniorum solebant adorare figmenta. Rom. 1.

In vitulo igitur significatum est totum corpus, id est omnis societas gentilium idololatriae deditorum. Moyses itaque vitulum igne combussit, quia Redemptor noster, quem ille signauerat, male conspirata corda gentilium flamma suae charitatis accendit. Unde & ipse dicit: Ignem veni mittere in terram, & quid volo nisi ut accendatur? Et Propheta, Non est, inquit, qui se abscondat a calore eius. In mente ergo gentilium repente diuini ignis accenditur, ut in eis irrationabilis idololatriae bestialis forma soluat. Totum deinde corpus vituli huius in pulverem comminuitur, quia gentilis illa societas diabolicae conspirationis arte in unum conflata, ad aduentum Christi quodam velut malleo salutiferae correptionis extensa, atque a rigoris sui duritia diuini verbi est virtute contrita. Ad verbum siquidem veritatis salubriter comminuitur, quae male integra in superbiae suae forma insensibiliter stare videbatur. Deinde in aquam spargitur, ut Israeliticus ex eo populus bibat. Comminutus denique vitulus in aquam mittitur, quia humiliatus gentilis populus laetacro salutiferi fontis necesse est ut abluatur. Quem protinus Israelites bibunt, quia sancti praedicatorum Euangelij, qui vere Israelitae sunt, quos ad Dominicum corpus, quod est Ecclesia, transferunt, in sua membra suscipiendo, quasi bibendo conuertunt: quorum videlicet Israelitarum primo dictum est: Macta, & manduca: quod tantundem est, ac si diceretur: Preme, & bibe. Sic, sic ille vitulus per ignem zeli, & aciem verbi, aquamque baptismatis ab eius potius absorptus est, quos conatus est absorbere: in eos ipse transfusus est, quos in sua, hoc est diabolica tentauerat membra transferre. Luc. 12. Psal. 18.

Veruntamen quia Moyses non in hoc metam ultionis fixit, ut idolum duntaxat infringeret, sed in super addidit ut & viginti tria millia hominum trucidaret: mystice docuit, nequaquam sufficere, si ab idololatriae cultu, vel prauitate vitae quisque conuertitur, nisi & propria vitia gladio spiritus mortificare conetur. Unde & praedicator egregius: Mortificate, inquit, membra vestra, quae sunt super terram, fornicationem, immunditiam, luxuriam, concupiscentiam malam, & auaritiam, quae est idolorum seruitus. Et notandum, quia sicut haec vitia membra nostra esse dicuntur, ita & illic qui perempti sunt, cum in rectoribus suis propinquitatis necessitudine iungebantur, sicut per Moysen dictum est: Haec dicit Dominus Deus Israel, Ponat vir gladium super femur suum, ite, & redite de porta usque in portam per medium castrorum, & occidat vnusquisque fratrem, & amicum, & proximum suum. Si quem ergo delectat in arma confurgere, quisquis anhelat aduersus hostium cuneos dimicare, vertat manus in se, & illic plures inueniet aduersarios obtruncandos. Unde

g. videli-

1. Pet. 3.

1. Cor. 2.

Exod. 32.

Idololatriae ritus a sapientibus huius saeculi institutus.

Rom. 1.

Luc. 12.

Psal. 18.

Prædicatorum Euangelij, veri Israelitae.

Propria vitia gladio spiritus mortificantur.

Coloss. 3.

Galat. 5.

Exod. 32.

videlicet post victoriam non homicidæ sed nomen incurrat, sed gloriosus pō-
rius triumphator appareat: vnde certè non sanctuarij mereatur excludi liminibus,
& illis dictum est: Consecrāstis, inquit, manus vestras hodie Domino vnusquisque
in filio, & fratre suo, vt detur vobis benedictio. Quod autem ij, qui cæsi sunt, vigin-
ti tria millia fuisse referuntur, numerus trium millium peremptorū, triplicem
formam indicat peccatorum. Omne quippè peccatū aut factū, aut verbo, aut cogi-
tatione cōmittitur. Sed quoniā illic & denarius numerus geminatur, datur intel-
ligi, quia sicut decalogum præceptorū culpa carnis simul & animæ seruare cōtem-
plimus, sic etiam vtriusque vitia, virtutum armis atterere & mortificare debemus.

Ibidem.

Peccatorū
forma tri-
plex.

S. Eleucha-
dius vitu-
lus Moyfi
contritus
curdica-
tur.

Beatus igitur Eleuchadius tunc philosophus magnus, tanquam aureus vitulus
contritus est malleo prædicationis, & transfusus est in membra corporis Christi.
Tunc doctor terrenæ sapientiæ, nunc magister effectus est Ecclesiasticæ disciplinæ.
Tunc naturalium causarum rimabatur indaginem, nunc omnium naturarum ipsam
perspicue contēplatur authorem. Et qui tunc sidera radio fortasse notauerat, nunc
sub se cæli machinam cum syderibus volui gratulabundus adspicit. Nimirum qui
prius fuerat philosophus vanitatis, conuersus ad Dominum, prædicator factus est
veritatis, tertius scilicet à beato Petro Apostolo in ordine discipulatus, tertius etiā
nihilominus à beato Apollinari in arce Pontificatus. Et personarum quidè ordo
productus, sed etiam fidei puritas, quæ ex ipso summo & originali fonte processit,
rat, per deuexam alvei seriem decurrebat. Nam à Christo in Petrum, à Petro in A-
pollinarem, ab Apollinari in Eleuchadium celestis eloquij fluuius emanauit, vt
illud Psalmistæ præconium impleretur: Qui emittit eloquium suum terræ, velo-
citer currit sermo eius. Beati denique cultores & adiutores Christi, Apollinaris &
Eleuchadius, pater videlicet & filius, magister atque discipulus, vnus operis minis-
terium, vnus (vt ita loquar) agri fundum, vnus susceperunt vineæ colonatum. Ille
nimirum, vt obscura sylvarum condensæ succideret: iste verò, vt residuos arbutio-
rum truncos, & horrescentium veprium dumera radicitus extirparet. Ille, vt autò
verbi vomere dura squalētis deserti rura profcinderet: iste, vt nihilominus sanctæ
prædicationis fructu tumentium vitiorum post cum glebas effringeret, & bono-
rum operum fragibus noualia diligenter exulta vestiret. Ille, vt cum Paulo plan-
taret: iste, vt cum Apollo rigaret. Atque vt altius repetam, ille cum Moyse popu-
lum Domini diuiso mari rubro in deserta trāsposuit: iste cum Ioseph, magistro suc-
cedens, eundem populū in terram repromissionis primus introduxit. Ille docuit,
qualiter Aegyptum Israël accola sperneret: iste verò, qualiter terram lacte melle-
que irriguam, distributis inuicem fortibus, possideret. Vnus nimirum colla de fer-
reo iugo Pharaonis excutere: alter admonuit triumphatricibus plantis deuictas ho-
stium calcare ceruices. Vnus edocuit seruitutis opprobrium quam celeriter fugerent:
alter autem ipsos libertatis titulos quam cautissimè custodirent.

Psal. 147.
Quæ in Ec-
clesia fru-
ctum cum
S. Apolli-
nari, vit
sanctus fe-
cerit.

1. Cor. 3.
Exod. 14.
Ios. 4.

Neque verò credendum est, fratres mei, beatum Eleuchadium, dum adhuc viue-
ret, martyrij caruisse laboribus, & si non fuerit martyrio consummatus. Videbat
nimirum gentilitatis nupèr extinctæ nonnullas adhuc superesse reliquias, dolebat
in populo sibi commissio vel extrema superstitiosi ritus vestigia remansisse: atque ideo
licet persequentium manus gladijs non exerceat, cruciatur anima sancta pizeli-
ac paternæ compassionis incendio concremata. Quid enim prodest, si quisquam
catholicè credat, & gentiliter viuat? Aut quomodò credulitas recta cum vita con-
cordat hæretica? Quid enim iuuat si fides adsit Apostolica, vbi conuersatio ducitur
Arriana? De ijs etenim, qui catholicè credunt, & hæreticè viuunt, cōqueritur beatus
Apostolus, dicens: Confitentur se nosse Deum, factis autē negant: cum siue creden-
do, siue viuendo, Deū negare nihil sit aliud absq; dubio, quam perire. Quapropter
Beatus Pōtifex Eleuchadius, non contemnendū pertulit in ipsa Ecclesiæ pace mar-
tyrium, quandoquidem etsi non cum perfidè credentibus, sed peruersè viuentibus
infœderabilem probatur habuisse conflictum, quanq̃ & in fidei doctrina defudasse
cum non sine ratione colligimus, cum omnium Raucennati Metropoli adiacentium
diocæson ciuitates & oppida, nullos penè recondere martyres agnoscamus.

S. Eleucha-
dius spiri-
tualis mar-
tyr.

Tit. 1.
Deū nega-
re factis, ni-
hil aliud
est quam
perire.

Vnde beati Apollinaris quanta gloria, quanta sit excellentia, mirari dignè non
possumus, cuius martyriū cum per viginti & nouem annorum spatium per innume-
rabilia fuerit tormenta productum, tantum solus elaborauit, quod quisquam vbi in
totis

SURIUS

q̃ter
noter

RVIII

5

toris ferè illis partibus pro testimonio fidei potuisset occumbere, non inuenit. Sed si quid forè superfuit, discipulorum eius successio veneràda suppleuit, inter quos nimirum beatus Eleuchadius, velut aureum sydus emicuit, & iuxta nominis sui etymologiam, paterni candoris atque splendoris insignia, vt reuerà filius reportauit. Eleuchadius quippè Græcè Latine intelligitur candidus, nec immeritò. ex eorum nempe fuerat numero, de quibus dicitur: Candidi facti sunt Nazarèi eius, splendorum Deo dederunt, & sicut lac coagulati sunt. Et Iacob de Christo ad filium: Pulchriores sunt, inquit, oculi eius vino, & dentes eius lacte candidiores. Oculi nempe Christi, Apostoli, & Euangelistæ sunt, qui vniuerso corpori sanctæ Ecclesiæ lumen sapientiæ præstiterunt: quorum doctrina dum rigorem atque duritiã priscæ legis emollit, quodammodò austeritatem vini vereris eorum pulchritudo præcellit. Euangelica quippè præcepta mandatis vereris testamèti longè sunt clariora. Dentes verò, sancti Prædicatores sunt, qui conuersos homines à prauorum societate præcipient, eosque in Christi corpus, sicut superius dictum est, quasi mandendo trahunt. Porro nomine lactis doctrina legis innuitur, quæ carnalem populum lactis poculo tanquam paruulos alere videbatur, quorum nimirum lacte candidiores sunt Doctores Ecclesiæ, quia fortem & solidum verbi cibum, & ipsi comedunt, & alijs tradunt, de quibus ad Hebræos dicit Apostolus: Perfectorum autè est solidus cibus. Et benè candidi esse dicuntur Doctores Ecclesiæ: quia & à prauitatis macula liberi, & conspicuæ conuersationis videntur operibus clari. Quapropter cauendum est, fratres mei, nè nos ludæorum nigredo dedecoret, qui candidos in Christi malitia ducimus. periculosè nimirum rerum species fluctuat, vbi cum ducibus subsecuentis exercitibus insignia non concordant. Beati siquidem patres nostri prompse exhibebant ad perferenda supplicia, nos dum à proximo lædimur compefcamus saltem animos à vindicta. Moyses nempe ad vitionis iudicium descèdens de monte cornutus apparuit, super Dominum autem in mansuetudinis spiritu columba descendit. Illi decreuerunt pro Christo propria cuncta contemnere, nos autè discamus saltem quæ aliena sunt non ambire. Præfenti necessitati hodierna cura sufficiat, neque de crastino sollicitudinis rancor anticipet.

Nominis
Eleuchadij
expofitio.
Thren. 4.
Gen. 49.

Hebr. 5.

Exod. 34.
Matth. 2.

Exod. 16.

Esa ultimo.

Pfal. 21.
Christus
vermis eius
dicatur.

Luc. 12.

Iacob. 5.

Quæ hic
appetenda
diuitiæ.
Esa 33.

Israëliticus sanè populus, sicut sacra testatur historia, cum manna colligerent, scaturiebat vermibus, atque computrescebat, si quis infideliter agens, ex eo in crastinum referuaret. Sic nimirum quisquis ardore cupiditatis accensus, vt tanquam corpori suo alimenta prouideat, terrenam sibi substantiam thesaurizat, huic ille vermis ebullit, qui conscientiam fodiat, & arcana pectoris rodit. Enimuerò in solitudine vermes, quos auaritia generat, illos denuò vermes parant, de quibus scriptum est: Ignis eorū non extinguetur, & vermis non morietur: vt ignem ignis cupiditatis accendat, & vermis ex verme procedat. Quamquam & sic valeat non inconuenienter intelligi, quia sicut ipse Christus, qui dicit, Ego sum vermis & non homo: prouenit alijs in ruinam, alijs in resurrectione: ita nihilominus verbū eius fit manna, mellisque dulcedo fidelibus, infidelibus autem & prauè viuentibus vermis fit, non videlicet quia ruinam reficiens alat, sed quia conscientiam terendo ac ruminando remordeat. Sexto autem die duplex mensura colligi iubebatur, vt ex eo in sabbatum medietas seruaretur. Porro autem sexta dies, sexta mundi ætas intelligitur, in qua nunc sumus. In hac ergo die duplum pro vêturo sabbato colligit, qui pro gloria celestis intuitu, vbi perpetuū sabbatum & vera est requies, verbum Dei & audit, & facit. In hoc duplum recondit, qui & benè viuunt, & alijs exemplum salutis ostendit: siue quod expeditius est, duplicem mensuram colligit, qui tantum in bona operatione desudat, vnde & hic conditori suo eius anima placeat, & cū eo postmodū perpetualiter viuat. Quod ergo reponeretur p̄ sabbato corrumpi nō poterat, quia bona opera, quæ pro desiderio supernæ quietis fiunt, perpetuò permanent. Non ergo illæ sunt cumulatæ diuitiæ, quas arugo demoliatur, quas tineæ comedant, & quæ vermium fatu rigine computrescant: quarum, s. non liberos possessores beatus Iacob increpans: Diuitiæ, inquit, vestra putrefactæ sunt vestimenta vestra à tineis comesta sunt aurum & argentum vestrū aruginauit, & arugo eorū in testimonium vobis erit, & māducabit carnes vestras, sicut ignis. Illas igitur, fratres, diuitias appetamus, quæ nos gemis ac margaritis valeat adornare virtutum, quæ ad celestium nos prouehant titulos dignitatū: quas profecū diuitias insinuat Propheta, cum dicit: Diuitiæ salutis sapientiæ, & sciētia: timor Domini ipse est thesaurus eius.

Has nimirum diuitias beatus Eleuchadius concupiuit, cum de cathedra philosophicæ doctrinæ se deposuit, cum ferulam præceptoris abiecit, cum de magisterij principatu Christi se discipulatu humiliter subdidit. Quicquid sanè illic antea fuerat, perfluum didicit, in huius scholæ longè nobilioribus studijs amputauit. Quicquid illic mendacij, quicquid superstitionis edocuit, in Ecclesiasticæ puritatis disciplina correxit. Vnde per Moysen lege decernitur, vt mulieri in bello captæ, & in coniugium victoris electæ, corporis superfluitas abscindatur: Quæ radet, inquit, castatem, & circuncidet vngues, & deponet vestem, in qua captæ est, sedensque in domo tua flebit patrem & matrem suam vno mense: & postea intrabis ad eam, dormies. que cum illa, & erit vxor tua. Mulieri quippè cæsariem radimus, cum rationabilis disciplinæ sensus superfluos amputamus. Vngues etiam circuncidimus, cum ab ea mortua quæque superstitionum opera defecamus: quæ etiam vestem deponere, in qua est captæ, præcipitur, vt superductam fabularum, & quorumlibet figmentorum exuat superficiem, ac solidam veræ rationis exhibeat veritatem. Patrem verò & matrem deslet, quia liberalium authores artium inter mortuos deputat, & eos in errore perijisse compatiendo deplorat. Conuetudo autem fœminarum est, per vnumquenque mensem se sui sanguinis effusione purgare. Post mensem itaque ad hanc mulierem intrare præcipimur, vt artem cuiuslibet disciplinæ omnium superstitionum contagio defæcatam velut in coniugium sortiamur, quatenus iam Israëlita facta, consequenter in Israëlita coniugium transeat, & bene fecunda spirituum operum sobolem reddat.

Exod. ii. Cui etiam non dissimile est, quod idem Moyses Israëlita populo aurum & argentum cum vestibus ab Aegyptijs mutuari præcepit: in quo videlicet vt non diuitius immerer, mysticè aurum & argenteum cum vestibus ab Aegyptijs petimus, vnde Domino tabernaculū fabricemus, cum mūdānos poetas ac philosophos legimus, vt in diuinis eloquijs luculentius proficere valeamus. Siue etiam, quod accommodatiū est, aurum & argentum, animæ sunt preciosæ, quæ cum vestibus simul, id est suis corporibus, populo Dei se copulant, vt tenebrosū hoc seculum velut Aegyptium deserant, & terram promissam perpetuæ felicitatis acquirant. Quod ergo beatus Eleuchadius mutuatus est ab Aegyptijs, profecit Israëlitis, & thesaurum, quem gentilitati surripuit, sanctæ dispensator Ecclesiæ fideliter erogauit. Cuius quidem gesta non reperiuntur apicibus tradita, sed non sine causa vetustas vel basilicam in eius honore construxit, vel eius obitum annuæ solennitatis honoribus dedicauit: nam & nonnulla super veteri ac nouo testamento, siue etiam de incarnatione, vel passione Domini, perhibetur exarasse volumina, quæ tamen scriptorū arbitramur obliuione deleta. Quanquàm & hoc ad cumulum meritorū eius pertinere non immeritò videatur, quod tunc se fieri consensit Episcopum, cum Ecclesiæ egestas opprimeret, & rudis adhuc fidei, nouiterque plantatæ labor difficilior vrgeret, cum deniquè ille ad pristini ritus pullulantia germina radicibus euellenda incumberet, graueque fastigium, & temporalis subsidij deesset emolumentum. Licet enim Ecclesia iam tunc fuerit in fide fundata, Christiana tamen religio necdum erat viuendi moribus expolita.

In præ- Et nos itaque, fratres charissimi, huius sancti feruoris imitemur exemplum. Nunquam timeamus illud negocium cōstanter ac fiducialiter aggredi, in quo nos spectemus siue pro diuinis obsequijs, siue pro salute fraterna, pressuris atque aduersitatibus fatigari. Fugiat honor, gloria, diuitiæ, omnisque dignitas temporalis. Labor obedientiæ, paupertatis angustia, & inquietudo charitatis, quæ nos exerceat, appetatur. Redemptorem quippè nostrum plebs Iudaica, cum esset satiata de panibus, Regem voluit constituere: sed testante Iohāne, nē reperiri posset, effugit in montem. Cum autem quæreretur ad Crucem, vltro se non cognoscentibus obtulit, dicens: Quem queritis? Quibus vtique perhibentibus, Iesum Nazarenum se querere, illicò respondit: Ego sum. Quid est enim, quod mediator Dei & hominum promouendus ad regnum effugit, ad mortem verò se vltro nequeum quaesitus ingellit, nisi vt nos admoneret mundi huius gloriam deuitare, tribulationes autem pro Deo, & laborum dolorum que pressuras gratulanter expetere? Paulus quoque cum esset Mileti, & omnes sibimet obsequentes, seseque affectuosissimè diligentes aspiceret, ita vt Lucas in Actuum Apostolicorum libro perhibeat, quia discedente Paulo magnus fletus factus est omnium, & procumbentes super collum eius, osculabantur.

Act. 29.

SURIUS

q. ber
uobis

RVIII

5

S. Eleuchadius ex gentili, philosopho Ecclesiæ doctor.

In præ-
lationis
functione,
que fugie-
da, quæque
appetenda.

Iohan. 6.

Iohan. 18.

Act. 29.

tur eum: ipse tamen Hierosolymam passurus, tanquam epulaturus, avidissime festinabat, dicens: Ecce alligatus spiritu vado in Hierusalem, quæ in ea ventura sunt mihi ignorans, nisi quod spiritus per omnes ciuitates protestatur mihi dicens: Quoniam vincula & tribulationes me manent: sed nihil horum vereor, nec facio animam meam preciosiorem, quam me; dum modò consummem cursum meum, & ministerium, quod accepi à Domino, testificari Euangelium gratiæ Dei. Ecce val-latus turba flentium, minime flebitur, delinitus osculis, blanditus obsequijs, ad sui misericordiam non modò non mouetur, sed latus ad vincula & tormenta festinat, tanquam si ad nuptiale conuiuium pransurus accedat. Nos etiam, dilectissimi, imitatorum Christi sequentes exempla, fugiamus blanditias seculi, ad aduersa quælibet pro Deo perferenda lumbos mentis nostræ viriliter accingamus: & qui ad hæreditatem filiorum in patriam tendimus, in exilio positi, conseruorum iniurias æquanimitè toleremus, quatenus supernus inspector & arbiter noster considerans nos pro suæ iustionis imperio minimè reluctantes, quanto nunc conspiciat oppressiores in poena, tãto postmodum remuneret feliciores in gloria, Iesus Christus Dominus noster, qui cum Deo patre & Spiritu sancto viuunt & regnant in secula seculorum, Amen.

Aduersa quælibet pro Deo perferenda, & inimicorum iniuriæ.

VITA CONSTABILIS, QVARTI AB-

BATIS MONASTERII SANCTISSIMAE TRINITATIS DE

Cava, prope Neapolim, conscripta ab eo, qui se testatur ea scribere, quæ ex seniorum monasterij narratione acceperat, Vtrum autem hic Abbas Constabilis in San-

ctis numeretur, necdùm constat mihi. Obijt anno 1138.

Nos Vitam in capita distinximus.

VIA viri valdè venerabilis Abbatis Constabilis mentem feci, ea etiam debemus scripturæ tradere, quæ de eiusdem vita atque miraculis venerabilis monasterij sui senes soliti sunt cum magna deuotione narrare. Hic itaque Lucania prouincia exortus, ab ipso pueritiæ suæ tempore viro Dei Leoni Abbati erudiendus à parentibus traditus fuerat: qui licet sub venerabilis senis huius institutione proficeret, tamen à viro æquè laudabili Petro Abbate monasterij, ordinis disciplina plenius instructus, ea perfectione claruit, vt conuersationis fulgorem non simplicem gereret, sed honestæ suæ vitæ gloriæ spiritualis doctrinæ radijs illustraret. Nam quod valdè sublimè Christianæ simplicitatis est, ferè ab ipso vitæ suæ initio iugum Domini leuè suscepit, & carnis suæ integritatem, cum immaculæ mentis splendore coniunctâ, usque ad vitæ suæ exitum duxit.

Febru. 17. Cap. 1.

Is. 20. fuit 2. Abbas monasterij Cavenfis, & Petrus.

Quòd verò doctrinæ nobilitatem, decus, euangelicam simplicitatem, in vitæ suæ reuerentia omninò puram & simplicem tenuit, sed rectæ intentionis & pij operis bonum & tam decenter exhibuit, vt per simplicitatè optimè viueret, & per operis honestatem, quæ faciebat, contubernaliibus suaderet. Hinc ergò, vt palàm cernitur, quia magnus in regno cælorum sit, colligerè facile poterit, quia Euangelio repugnare non nouit, in eo quippè veritas dicit: Qui fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum. Quæ profectò doctrina non tãtum verbo impenditur, sed exemplo: quia nonnulli perfecti viri in sancta Ecclesia etsi verba prædicationis non exhibent, cæteris fidelibus per exempla eximie conuersationis placent, tacendo loquuntur, quia ad imitationis suæ studium electos alios voce exemplorum trahunt. Nec mirum, si suggerere efficacius possunt: quia etsi vnâ lingua tacet, quam habent carnis, tot linguis docent, quor proferunt exempla virtutum:

Cap. 2.

Constabilis vitæ reuerentia, & euangelica simplicitas. Matth. 5.

Sancti rã vitæ exemplo, quam verbo prædicant.

Hinc nanque est, quòd primis sanctæ Ecclesiæ doctoribus scientia omnium linguarum datur, vt succedaneum suum subsecutiua Ecclesia fortiretur: vt si linguas non habet omnium nationum, nulla vitæ eiusdem desint exempla virtutum. Sic nimirum summus pontifex sancta sanctorum ingredi, Domino iubente, præcipitur, cum docetur, vt in pulchritudinem vestis, extrema tintinnabulorum exhibeat

Cap. 3. Act. 2.

Exod. 28.